

Krystyna Hrycyk

Polonistyka na Uniwersytecie im. Lajosa Kossutha w Debreczynie

Biuletyn Polonistyczny 19/3 (61), 146-150

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wyglaszaniu odczytów popularyzujących wiedzę o Polsce w społeczeństwie radzieckim. Nie są to bynajmniej marginesy w działalności leningradzkiego ośrodka polonistycznego.

¹ W tekście wykorzystałem obserwacje własne, poczynione w czasie dwuletniej pracy w Katedrze Filologii Słowiańskiej UL, informacje uzyskane w bezpośrednich rozmowach z pracownikami Katedry oraz artykuły: P.A. Dmitrijew, G.I. Safronow, "Sławistika w Leningradskom uniwersitietie", "Jużnosłowienskijski filolog" 1969, XXVII, sw. 3-4, str. 561-585; P.A. Dmitrijew, "Nie ostanawliwajas na dostignutom", "Leningradskij uniwersitiet", nr 91, 13 diekabria 1974.

² P.A. Dmitrijew, N.A. Mieszczerski, "Russkoje i sławianskoje jazykoznanije w Pietiersburgskom-Leningradskom uniwersitietie za 150 let (1819-1969)", "Wiestnik LGU" 1969, nr 2, str. 80-91.

³ Bibliografia prac naukowych pracowników Katedry znajduje się w: P.A. Dmitrijew, G.I. Safronow "Bibliografija rabot sotrudnikow kafiedry sławianskoj filologii LGU (1958-1967)", "Sławianskaja filologija. Sbornik statiej", Izdatielstwo LGU, 1969, str. 188-207; ciąg dalszy bibliografii (do r. 1970): "Sławianskaja filologija. Sbornik statiej", II, Izdatielstwo LGU, 1972, str. 143-151; w wypadku prac cytowanych przeze mnie, które nie zostały odnotowane w w/w bibliografii, podaję miejsce publikacji.

⁴ Tytuły innych prac kandydackich odnotowuje bibliografia podana w przypisie 3.

Mgr Jan Godyń

POLONISTYKA NA UNIWERSYTECIE IM. LAJOSA KOSSUTHA W DEBRECZYNI

Polonistyka na Węgrzech należy do najmłodszych organizacyjnie wśród innych krajów europejskich. Po latach nauczania języka polskiego jedynie na lektoratach (Budapeszt, Debreczyn, Szeged, Pécs) oraz studiowania tego kierunku jako trzeciego, uzupełniającego (Budapeszt), w r. 1974 węgierskie Ministerstwo Oświaty podjęło decyzję o otwarciu stacjonarnych studiów filologii polskiej na Uniwersytecie im. Lajosa Kossutha w Debreczynie.

Obecnie polonistyka stanowi sekcję w ramach Katedry Sławistyki. Program studiów opracowany został przez doc. Józsefa Dombrowszky'ego, dra Istvána Molnára oraz lektorkę języka polskiego Krystynę Hrycyk, a następnie przedyskutowany przez władze Uniwersytetu i zatwierdzony przez Ministerstwo. Uwzględnia on specyfikę węgierskich studiów uniwersyteckich, które trwają pięć lat, przy czym studenci studiują dwa kierunki jednocześnie, pisząc pracę dyplomową na jednym z nich. Polonistyka potraktowana została obecnie jako kierunek główny, możliwy do studiowania w połączeniu z filologią rosyjską lub węgierską.

Ze względu na równoległe studia na dwóch kierunkach, na każdy z nich przypada tygodniowo 12-13 godzin zajęć na pierwszych dwu oraz 10 i mniej godzin na wyższych latach studiów. W programie pierwszych dwu lat położono szczególny nacisk na praktyczne opanowanie języka polskiego. Studenci pierwszego roku mają tygodniowo pięć godzin zajęć praktycznych, w tym jedną godzinę ćwiczeń z fonetyki. Podobnie jest na drugim roku, gdzie jednak zajęcia z fonetyki zastąpione są ćwiczeniami z przekładu. Na wyższych latach wymiar praktycznych zajęć maleje. Na czwartym roku przewiduje się semestralny pobyt studentów na jednym z polskich uniwersytetów.

Studia na pierwszym roku powinny też wprowadzić studentów w wiedzę historyczną o Polsce. W tym celu słuchają oni wykładu z historii Polski, ze szczególnym uwzględnieniem kultury polskiej. Wykład prowadzony jest w języku węgierskim i kończy się egzaminem. Również w języku węgierskim odbywają się zajęcia z wprowadzenia do polonistyki, dostarczające studentom wiedzę z zakresu nauk pomocniczych polonistyki.

Zajęcia językoznawcze rozpoczyna kurs języka staro-cerkiewno-słowiańskiego, trwający przez pierwszy rok studiów. Zakłada się, co zresztą potwierdziła już praktyka, że począwszy od drugiego roku wszystkie zajęcia odbywają się w języku polskim. Na drugim roku wprowadzono też wykład z historii literatury polskiej w układzie chronologicznym: od literatury staropolskiej po współczesną. Kurs literatury rozłożony jest na sześć semestrów. Na drugim roku studenci zapoznają się z gramatyką historyczną i historią języka polskiego; wykłady i ćwiczenia z gramatyki opisowej trwają cztery semestry i obejmują III i IV rok studiów. Na czwar-

tym roku przewidziane są wykłady z metodyki nauczania języka polskiego, zaś w ostatnim semestrze - praktyka studentów w szkole bądź na kursach języka polskiego. Na piątym roku prowadzone będą ponadto zajęcia z zagadnień przekładu artystycznego oraz współczesnej kultury polskiej.

Omówione tu zostały jedynie zajęcia ściśle polonistyczne. Odbývają się ponadto wykłady i ćwiczenia z wprowadzenia do językoznawstwa ogólnego, podstaw estetyki marksistowsko-leninowskiej, filozofii, ekonomii politycznej, logiki itp. oraz cały blok drugiego kierunku studiów.

Zadaniem studiów polonistycznych jest, z jednej strony, przygotowanie nauczycieli języka polskiego w szkołach średnich oraz na lektoratach z drugiej zaś - uzupełnienie kadr tłumaczy dla rozmaitych instytucji rozwijających na co dzień kontakty z Polską. Absolwenci polonistyki zasielić powinni również grono tłumaczy i popularyzatorów naszej kultury na Węgrzech. W związku z tym ostatnim myśli się o powiązaniu w przyszłości studiów polonistycznych z kierunkiem kulturoznawczym, istniejącym od lat na Uniwersytecie w Debreczynie - połączenie takie mogłoby dać szczególnie poszukiwanych specjalistów uzbrojonych w fachową wiedzę na temat szeroko pojmowanych zjawisk kultury, a przy tym znających język polski i problemy naszego kraju.

Polonistykę na Uniwersytecie w Debreczynie studiuje obecnie sześć osób: dwie na drugim oraz cztery - na pierwszym roku. Do egzaminów wstępnych w czerwcu 1975 r. przystąpiło 20 osób. Ponieważ wszyscy kandydaci posiadali pewną znajomość języka polskiego, egzamin wstępny był tylko sprawdzianem znajomości podstaw języka polskiego oraz ogólnej wiedzy z historii i kultury Polski. Niektórzy ze zdających wykazali zaawansowaną znajomość języka polskiego, którą wynieśli z domów rodzinnych, zdobyli na kursach i lektoratach lub w wyniku długoletnich kontaktów i zainteresowań naszym krajem. Od dwóch lat lektorat języka polskiego prowadzony jest w Gimnazjum im. Á. Tótha w Debreczynie i skupia kilkunastu uczniów również z innych gimnazjów.

Zajęcia ze studentami polonistyki prowadzone są na Uniwersytecie w Debreczynie przez doc. Józsefa Dombrowszky'ego, dra Istvána Molnára, lektora Krystynę Hrycyk oraz Ewę Porcsalmy i Csobę Kovácsa. Dwie

ostatnie osoby są absolwentami Uniwersytetu w Debreczynie i stąd wyniosły znajomość języka polskiego, obecnie zaś studiują filologię polską zaocznie według trzyletniego uzupełniającego programu. Csoba Kovács zatrudniony jest na godzinach zleconych. Istnieje nadzieja, że wraz z rozwojem studiów polonistycznych wzrośnie również liczba etatów dydaktycznych.

Pomimo bogatej tradycji w nauczaniu języka polskiego na Węgrzech¹, dorobek metodyczny w tym zakresie jest bardzo skromny i sprowadza się właściwie do jednego, przestarzałego już, podręcznika oraz rozmówek polsko-węgierskich. Słuchacze zarówno lektoratu, jak polonistyki w Debreczynie korzystają z wydawnictw polskich. Z dużą pomocą przyszło nam w tym zakresie "Polonicum", skąd w ostatnich trzech latach otrzymaliśmy kilkaset książek i pozycji wydawniczych Uniwersytetu Warszawskiego. W ten sposób w niedługim czasie, prowadząc jednocześnie zakup książek za pośrednictwem Ośrodka Informacji i Kultury Polskiej w Budapeszcie, uzupełniliśmy zbiory biblioteki polonistycznej: liczy ona obecnie ok. 2 tysięcy tomów i zawiera, przynajmniej w jednym egzemplarzu, najbardziej potrzebne pozycje. Na bieżąco jesteśmy zaopatrywani w podstawowe czasopisma literackie i społeczno-kulturalne. W Debreczynie stworzone więc zostały pomyślnie podstawy dla studiów polonistycznych. Są to jednak oczywiście dopiero początki i przed nowym kierunkiem stoi wiele zadań, które nie mogą być zrealizowane w izolacji: niezbędne jest przede wszystkim współdziałanie ze studiami polonistycznymi w Budapeszcie, Zespołem Badań Polonistycznych Węgierskiej Akademii Nauk oraz poszczególnymi uczonymi i placówkami w Polsce. Uniwersytet w Debreczynie zawarł w ramach "miast bliźniaczych" umowę z Uniwersytetem im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Ta uczelnia mogłaby się stać patronem tutejszej polonistyki i od niej Uniwersytet w Debreczynie oczekiwać będzie wszechstronnej pomocy. Aby studia w Debreczynie spełniły swoje zadanie, studenci muszą mieć jak najszersze możliwości wyjazdów stypendialnych do Polski oraz słuchania gościnnych wykładów polskich naukowców. O tę pomoc będzie Uniwersytet w Debreczynie zabiegał, jak również będzie oczekiwał propozycji ze strony polskiej.

Obok dydaktyki, nadal ważną sprawą pozostaje rozwijanie planowa-

nych badań polonistycznych na Węgrzech. Wiele w tym zakresie dotychczas zrobiono, z bibliografii prac (zamieszczonej również na łamach "Biuletynu Polonistycznego") wynika jednak, że mają one bardzo często charakter jedynie przyczynkarski i okolicznościowy. Brakuje tak bardzo potrzebnych badań kontrastywnych nad językiem polskim i węgierskim (ostatnio próbuje je prowadzić dr Janusz Bańczerowski); brak podręczników, paralelnych wyborów tekstów, prac teoretycznych z zakresu przekładu artystycznego. Wraz z narodzinami pierwszych studiów polonistycznych na Węgrzech sprawy te trzeba koniecznie sygnalizować.

¹ O tych tradycjach w Debreczynie pisałam w "Życiu Literackim" z 15 marca 1974 r.

Mgr Krystyna Hrycyk
Lektor języka polskiego
na Uniwersytecie im. L. Kossutha
w Debreczynie

PIERWSZA KONFERENCJA NAUKOWA POŚWIĘCONA NAUCZANIU JĘZYKA POLSKIEGO NA WĘGRZECH

W dniach 19-20 lutego 1976 r. na terenie węgierskiej polonistyki nastąpiło ważne dla jego dalszego rozwoju wydarzenie: staraniem Węgierskiej Akademii Nauk oraz Ośrodka Informacji i Kultury Polskiej w Budapeszcie zorganizowana została pierwsza w historii Węgier konferencja naukowa poświęcona nauczaniu języka polskiego na Węgrzech. W konferencji, której zadaniem było podsumowanie dotychczasowych doświadczeń i osiągnięć oraz wskazanie nowych zadań na przyszłość, wzięły udział osoby od lat zainteresowane teoretyczną i praktyczną stroną procesu nauczania języka polskiego w węgierskim środowisku językowym. Wygłoszono 12 referatów.

Mimo że było to pierwsze spotkanie, gromadzące wszystkie problemy